

til gældende ret foreslås det desuden, at forsvarerens rettigheder skal være gældende *fra det tidspunkt, hvor der rejses sigtelse* i sagen. I dag har forsvareren ikke rettigheder i sagen, før tiltale er rejst, medmindre der fremsættes anmodning om tilbageholdelse af sigtede.

4.5.4. Forurettedes processuelle stilling

Den forurettedes processuelle stilling i kriminalsagen foreslås styrket. Retsplejeloven indeholder med enkelte undtagelser ikke regler, der specifikt tager sigte på den forurettede i en kriminalsag.

Kommissionen finder retstilstanden utilfredsstillende og har i sine overvejelser inddraget de ordninger, der gælder i Danmark.

Efter forslaget påhviler det politiet at forfølge den *forurettedes erstatningskrav* for påført skade, hvis den forurettede anmoder om det. Retten kan desuden påkende erstatningsspørgsmålet, selv om tiltalte ikke pålægges kriminalretligt ansvar. Adgangen til at henskyde behandlingen af det civile krav til civilt søgsmål må efter kommissionens opfattelse opretholdes, men foreslås begrænset til tilfælde, hvor erstatningskravet vedrører materiel skade eller er af indviklet beskaffenhed, f.eks. på grund af erstatningsopgørelsen.

Det foreslås desuden, at der som i Danmark indføres en adgang for den *forurettede* til i visse kriminalsager at få *beskikket en bisidder*, der kan yde støtte og vejledning samt hjælp af mere almen og praktisk karakter.

4.5.5. Generelt om efterforskning og tvangsindgreb

Drøftelserne om udformningen af nye bestemmelser på dette område har taget udgangspunkt i de gældende grønlandske og danske regler.

4.5.5.1. De **kriminalprocessuelle tvangsindgreb** er betegnelsen for en del af de midler, som politiet tager i anvendelse under efterforskningen. Det er midler, hvorved politiet påtvinger sigtede eller andre indgreb i deres private interessesfære for at skaffe eller sikre oplysninger i sagen eller for på anden måde at fremme forfølgningen og kriminalitetsbekæmpelsen. Der er derfor stærke og ofte modstående hensyn på dette område. Midlerne er bl.a. anholdelse og tilbageholdelse, indgreb i meddeleleshemmeligheden, legemsindgreb, beslaglæggelse, ransagning, optagelse og opbevaring af fingeraftryk, personfotografier og andet materiale.

Justitsministeriets Strafferetsplejeudvalg har i en række betænkninger gennemgået disse tvangsindgreb, og den danske retsplejelovs bestemmelser bygger herpå. Kommissionen finder, at de danske regler som udgangspunkt også vil være egnede i Grønland.

Strafferetsplejeudvalget har bl.a. udtalt, at der i retsplejeloven så vidt muligt bør opstilles et udtømmende katalog over de straffeprocessuelle tvangsindgreb, og at det bør være den overvejende hovedregel, at anvendelsen af straffeprocessuelle tvangsindgreb er forbudt, medmindre anvendelsen særlig er tilladt. Kommissionen kan tilslutte sig denne opfattelse.

4.5.5.2. **Kriminalitetskrav.** En række bestemmelser i den danske retsplejelov indeholder som betingelse for et straffeprocessuelt indgreb kriminalitetskrav; det vil sige krav om, at der skal foreligge en forbyrdelse af en vis grovhed, f.eks. med en strafferamme på mindst 1 år og 6 måneder. Andre bestemmelser indeholder et krav om en strafferamme på mindst 6 år. Princippet er, at jo mere indgribende et indgreb er, jo strengere er kriminalitetskravet.

Både den gældende kriminallov og kommissionens forslag til ny kriminallov adskiller sig fra den danske straffelov ved, at der til de enkelte lovovertrædelser hverken er knyttet sanktionstype (f.eks. bøde, anstalt) eller strafferammer. Den grønlandske kriminalret er hovedsagelig baseret på et foranstaltningssystem.

Kommissionen foreslår, at de i nuværende praksis brugte retningslinier for kriminalitetskrav opretholdes. Der er ikke med det følgende tilsigtet nogen ændring, men alene en tydeliggørelse af gældende praksis.

De bestemmelser, som i den danske retsplejelov indeholder et krav om en strafferamme på mindst 1 år og 6 måneder, foreslås i de tilsvarende grønlandske retsplejelovsbestemmelser udformet således, at der skal være tale om en grov lovovertrædelse. Ved en »grov lovovertrædelse« skal forstås lovovertrædelser, hvor der konkret må forventes en foranstaltning, der efter sanktionsstigemodellen er strengere end bøde.

De bestemmelser, som i den danske retsplejelov indeholder et krav om en strafferamme på mindst 6 år, foreslås i de tilsvarende grønlandske retsplejelovsbestemmelser formuleret således, at der skal være tale om en lovovertrædelse »af en sådan særlig grovhed«, at det pågældende indgreb er nødvendigt, eller at der skal være tale om en »særlig grov« lovovertrædelse. Der er ikke tilsigtet nogen forskel på disse 2 formuleringer af kriteriet. Ved en »særlig grov« lovovertrædelse og en lovovertrædelse »af en sådan særlig grovhed«, at det pågældende indgreb er nødvendigt, skal som hovedregel forstås lovovertrædelser, hvor der konkret må forventes idømt ubetinget anstaltsanbringelse af en ikke ubetydelig varighed.

4.5.5.3. Ved ethvert kriminalprocessuelt tvangsindgreb antages der at gælde en **proportionalitets-**